

NOVELA ZÁKONA O STŘETU ZÁJMŮ

MINISTERSTVO
SPRAVEDLNOSTI
ČESKÉ REPUBLIKY

LEGISLATIVNÍ PROCES

- novela zákona o střetu zájmů, později vyhlášená jako zákon č. 14/2017 Sb., přináší zásadní koncepční změny, jejichž snahou je zefektivnit fungování celého systému střetu zájmů
- předkladatelem novely – Úřad vlády, nikoliv Ministerstvo spravedlnosti
- do legislativního procesu (MPŘ) vložena 13. 2. 2015
- trnitá cesta schvalování (hledání potřebné politické vůle v PS, kontroverzní pozměňovací návrhy, veto prezidenta republiky)
- novela vyhlášena ve Sbírce zákonů 25. 1. 2017 (po téměř 2 letech od jejího vložení do legislativního procesu)

HLAVNÍ DŮVODY ZMĚNY

- 1) **rozříšitelnost evidencí**
- 2) **absence povinnosti veřejných funkcionářů podávat vstupní oznámení**
- 3) **nedostatky v oblasti správního trestání**
- 4) **potřeba rozšířit kategorii veřejných funkcionářů**

DŮVOD 1): ROZTRŽIŠTĚNOST EVIDENCÍ

- příliš vysoký počet orgánů evidujících veřejné funkcionáře a jimi podávaná oznámení -> narušena možnost výkonu veřejné kontroly
- neexistuje kompletní přehled o veřejných funkcionářích (počet, totožnost) a ohledně skutečnosti, zda včas podávají svá oznámení
- nahlížení do oznámení veřejných funkcionářů nebylo v praxi využíváno (nekomfortnost; komplikovanost; chybný postup evidenčních orgánů – nepřehledné evidence, nevyužitelné přihlašovací údaje pro nahlížení apod.)

DŮVOD 2): ABSENCE POVINNOSTI VEŘEJNÝCH FUNKCIONÁŘŮ PODÁVAT VSTUPNÍ OZNÁMENÍ

- podle dosavadní právní úpravy pouze tzv. průběžná a výstupní oznámení za dobu výkonu funkce – omezená vypovídací hodnota
- zcela chybí základní referenční údaj (bod nula) při provádění kontroly
- potřeba jednoznačně určit, s jakými hodnotami porovnávat příjmy veřejného funkcionáře (potřeba určit, zda veřejný funkcionář majetek nabyt před výkonem funkce, nebo v jejím průběhu)

DŮVOD 3): NEDOSTATKY V OBLASTI SPRÁVNÍHO TRESTÁNÍ

- nemožnost postihnout právnické osoby za správní delikt (např. neoprávněného nakládání s osobními údaji veřejného funkcionáře)
- absence provázanosti zákazu konkurence dle § 6 zákona o střetu zájmů s přestupkovou odpovědností – nelze trestat porušení zákazu
- nejednotnost v rozhodování o přestupcích mezi jednotlivými přestupkovými orgány v rámci České republiky
- potřeba zrušit možnost uložit napomenutí a upustit od uložení sankce za přestupky veřejných funkcionářů; potřeba zvýšit horní a stanovit dolní hranici pokut

DŮVOD 3): NEDOSTATKY V OBLASTI SPRÁVNÍHO TRESTÁNÍ

- nutnost diferenciacie výše pokut v závislosti na povaze a závažnosti spáchaného přestupku
- 3 skupiny přestupků podle závažnosti
 - nejméně závažné (např. nepodání oznámení veřejného funkcionáře ve lhůtě, uvedení nesprávných údajů v takovém oznámení) – pokuta až do výše 50 000 Kč
 - středně závažné [např. výkon některých činností neslučitelných s výkonem veřejné funkce (např. podnikání)] – pokuta až do výše 250 000 Kč
 - nejzávažnějším přestupkem porušení zákazu konkurence dle § 6 zákona o střetu zájmů – pokuta až do výše 500 000 Kč

DŮVOD 4): POTŘEBA ROZŠÍŘIT KATEGORII VEŘEJNÝCH FUNKCIONÁŘŮ

- nově veřejnými funkcionáři také:
 - náměstci členů vlády a náměstek ministra vnitra pro státní službu
 - vedoucí kanceláře Poslanecké sněmovny, Senátu a prezidenta republiky
 - vojáci z povolání ve vojenské hodnosti plukovník a vyšší
 - ředitelé veřejných výzkumných institucí

CENTRÁLNÍ REGISTR OZNÁMENÍ

ZÁKLADNÍ INFORMACE

- vznik k 1. září 2017 v režii Ministerstva spravedlnosti – tento resort jako ústřední orgán státní správy pro střet zájmů a centrální evidenční orgán
- informační systém veřejné správy – podřízen zákonu o informačních systémech veřejné správy a zákonu o kybernetické bezpečnosti

CENTRÁLNÍ REGISTR OZNÁMENÍ

EVIDENCE FUNKCIONÁŘŮ

- úplná databáze všech veřejných funkcionářů -> údaj o celkovém počtu a totožnosti; základní statistické sestavy
- možnost vyhledávat podle:
 - jména a příjmení veřejného funkcionáře,
 - organizace, ve které veřejný funkcionář působí,
 - funkce, kterou veřejný funkcionář zastává, a
 - období, za které veřejný funkcionář podal oznámení

CENTRÁLNÍ REGISTR OZNÁMENÍ

EVIDENCE OZNÁMENÍ

- úplná evidence všech oznámení podaných veřejnými funkcionáři při vstupu do funkce, v jejím průběhu a při ukončení funkce
- oznámení podávána elektronicky prostřednictvím webového formuláře obsahujícího základní kontrolu správnosti a úplnosti vyplňovaných údajů
- oznámení uchovávána po dobu 5 let od skončení výkonu funkce veřejného funkcionáře

CENTRÁLNÍ REGISTR OZNÁMENÍ

EVIDENCE OZNÁMENÍ

- garantováno právo veřejnosti nahlížet na oznámení veřejných funkcionářů
- speciální pravidla vůči zákonu o svobodném přístupu k informacím
- politici (§ 2 odst. 1 zákona o střetu zájmů; např. poslanci, senátoři, zastupitelé, starostové) – nahlížení prostřednictvím veřejné datové sítě (internetu) bez předchozí žádosti
- nepolitici (§ 2 odst. 2 zákona o střetu zájmů; např. úředníci státní správy a samosprávy, příslušníci bezpečnostních sborů) – nahlížení po předchozí žádosti s ověřením totožnosti -> generovány přihlašovací údaje pro nahlížení s platností půl roku

CENTRÁLNÍ REGISTR OZNÁMENÍ

NAHLÍŽENÍ DO REGISTRU

- z práva nahlížet na oznámení veřejných funkcionářů jsou vyňaty:
 - některé údaje u všech veřejných funkcionářů (např. identifikace nemovité věci, datum a místo narození, adresa pro doručování)
 - všechny údaje u některých veřejných funkcionářů (státní zástupci, příslušníci PČR a příslušníci GIBS)
 - zvýšené riziko zneužitelnosti údajů a vydíratelnosti veřejných funkcionářů
- soudci – zvláštní postavení – oznámení evidována v listinné podobě u Nejvyššího soudu, který pro tyto veřejné funkcionáře vykonává evidenční a kontrolní činnost

CENTRÁLNÍ REGISTR OZNÁMENÍ

NAHLÍŽENÍ DO REGISTRU

- speciální oprávnění nahlížet na veškeré údaje obsažené v centrálním registru oznámení pro:
 - orgány činné v trestním řízení,
 - přestupkové orgány,
 - soudy,
 - zpravodajské služby a
 - orgány Finanční správy

CENTRÁLNÍ REGISTR OZNÁMENÍ

KONTROLNÍ ČINNOST MINISTERSTVA SPRÁVEDLNOSTI

- rozsáhlá a transparentní evidence – efektivní kontrola včasnosti, úplnosti a pravdivosti podávaných oznámení
- Ministerstvu spravedlnosti zřízen přístup do dalších registrů a informačních systémů veřejné správy (základní registry spravované Ministerstvem vnitra, katastr nemovitostí, centrální registr silničních vozidel)
- výkon kontroly:
 - z vlastní iniciativy Ministerstva spravedlnosti
 - na základě podnětu veřejnosti; povinnost do 30 dnů vyrozumět o tom, jak bylo s podnětem naloženo

CENTRÁLNÍ REGISTR OZNÁMENÍ

KONTROLNÍ ČINNOST MINISTERSTVA SPRÁVEDLNOSTI

- Ministerstvo spravedlnosti v případě podezření na porušení povinnosti, jejíž porušení zakládá přestupkovou odpovědnost, předá věc příslušnému přestupkovému orgánu
- přestupkové orgány:
 - obecní úřady obcí s rozšířenou působností, místně příslušné podle místa trvalého pobytu veřejného funkcionáře
 - Úřad pro ochranu osobních údajů – přestupky v oblasti nakládání s osobními údaji

Děkuji za pozornost.

JUDr. Jiří Kapras

tel.: 221 997 135
778 530 717

email: JKapras@msp.justice.cz